

Osnovna škola SMILJEVAC

Klasa: 602-02/10-01/06

Ur.broj: 2198/01-18-10-1

Zadar, 30. rujna 2010.

ŠKOLSKI KURIKULUM

za školsku godinu 2010./2011.

Zadar, 30. rujna 2010.

Temeljem članka 28. st. 8. i članka 125. st. 3. *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*, Školski odbor na sjednici održanoj 30. rujna 2010., na prijedlog ravnatelja i Učiteljskog vijeća, a uz prethodnu suglasnost vijeća roditelja, donosi

ŠKOLSKI KURIKULUM

KURIKULUM

Kurikulum podrazumijeva i uključuje opsežno planiranje, ustrojstvo i provjeravanje procesa rada i djelovanja s obzirom na odgovarajuće detaljne ciljeve, sadržajne elemente, ustrojstvo i kontrolu postignuća prema globalno postavljenim ciljevima i prema pretpostavkama za odvijanje procesa (*prof. dr. Vladimir Jurić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*).

NACIONALNI OKVIRNI KURIKULUM

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi donosi smjernice i načine unapređivanja odgoja i obrazovanja u hrvatskome društvenom kontekstu radi osiguravanja što kvalitetnijeg sustava školstva. Okvirno određuje predškolski odgoj, opći odgoj i obrazovanje koji se ostvaruju u osnovnoj školi te opći odgoj i obrazovanje koji se ostvaruju u srednjoj školi.

Nacionalni okvirni kurikulum temeljni je dokument koji na nacionaloj razini donosi vrijednosti, opće ciljeve i načela odgoja i obrazovanja, koncepciju učenja i poučavanja, određuje odgojno-obrazovna postignuća na određenim stupnjevima učenikova razvoja, odnosno postignuća za određene odgojno-obrazovne cikluse i odgojno-obrazovna područja, utvrđuje načine i kriterije vrjednovanja i ocjenjivanja.

Nacionalni okvirni kurikulum razvojni je dokument, otvoren za promjene i poboljšanja ovisno o potrebama i razvojnim težnjama na području odgoja i obrazovanja, a promjene će se temeljiti na rezultatima istraživanja i rezultatima vrjednovanja.

Razvoj **nacionalnoga kurikuluma** orijentiranog na učeničke kompetencije predstavlja jedan od glavnih trendova kurikulumske politike u europskim zemljama i šire u svijetu. Da bi uspješno odgovorila izazovima razvoja društva znanja i svjetskog tržišta, Europska Unija definirala je osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno obrazovanje:

- sporazumijevanje na materinskom jeziku
- sporazumijevanje na stranim jezicima
- matematička kompetencija i osnovne kompetencije u znanosti i tehnologiji
- digitalna kompetencija
- učiti kako učiti
- socijalna i građanska kompetencija
- inicijativnost i poduzetnost
- kulturna svijest i izražavanje.

Da bi se osigurao cjelovit razvoj učenika i stjecanje osnovnih kompetencija, suvremeni nacionalni kurikulumi primjenjuju holistički pristup u izboru i organizaciji odgojno-obrazovnih sadržaja s naglaskom na multidisciplinarnosti, kao i načinu njihova uspješnoga integriranja (interdisciplinarnosti). Ovaj se trend očituje u sve izraženijem strukturiranju kurikuluma u šira odgojno-obrazovna područja koja predstavljaju integrirane cjeline srodnih predmeta te oblikovanju međupredmetnih ili kroskurikulumskih tema. Uvođenje

odgojno-obrazovnih područja omogućuje ne samo stjecanje novih kompetencija, nego u zemljama s dugogodišnjom tradicijom predmetnoga kurikulumu, kao u Republici Hrvatskoj, omogućuje učinkovitiju racionalizaciju i bolju konceptualnu povezanost odgojno-obrazovnih sadržaja.

OPĆI ODGOJNO – OBRAZOVNI CILJEVI

Opći odgojno - obrazovni ciljevi su:

- osigurati sustavan način poučavanja učenika, poticati i unaprjeđivati njihov intelektualni, tjelesni, estetski, društveni, moralni i duhovni razvoj u skladu s njihovim sposobnostima i sklonostima
- razvijati u učenicima svijest o očuvanju materijalne i duhovne povijesno-kulturne baštine Republike Hrvatske i nacionalnog identiteta
- odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i snošljivost, te za djelatno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva
- osigurati učenicima stjecanje temeljnih (općeobrazovnih) i stručnih kompetencija, osposobiti ih za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja te dostignuća
- osposobiti učenike za cjeloživotno učenje.

Navedene vrijednosti i ciljevi trebaju biti integrirani u sadržaje temeljnog obrazovanja i svakodnevnoga školskog života. Vrijednosti obvezuju sve neposredne nositelje na njihovo ostvarenje. One prožimaju odgojno-obrazovnu djelatnost u svim aktivnostima u školi, izvan škole, ali i u obitelji. Vrijednosti kao i opći ciljevi odgoja i obrazovanja koji proizlaze iz vrijednosti, obvezni su za sve učitelje i nastavnike, u svim odgojno-obrazovnim ciklusima, područjima i predmetima.

NAČELA NACIONALNOGA OKVIRNOG KURIKULUMA

Načela nacionalnoga okvirnog kurikulumu su:

- visoka kvaliteta odgoja i obrazovanje za sve
- jednakost obrazovnih šansi za sve
- obveznost općeg obrazovanja
- okomita i vodoravna prohodnost
- uključenost svih učenika u odgojno-obrazovni sustav
- znanstvena utemeljenost
- poštivanje ljudskih prava te prava djece
- kompetentnost i profesionalna etika
- demokratičnost
- autonomija škole
- pedagoški i školski pluralizam
- europska dimenzija obrazovanja.

Načela nacionalnoga kurikulumu predstavljaju polazišta ili vrijednosna uporišta na kojima se temelji nacionalni kurikulum i svi ih se sudionici pri izradbi i primjeni kurikulumu trebaju pridržavati. Načela su sadržajno povezana s ciljevima i učeničkim postignućima ili očekivanim odgojno-obrazovnim ishodima te čine važnu sastavnicu kojom se osigurava smislena povezanost kurikulumskega sustava i suradničko djelovanje sudionika u procesu izradbe i primjene nacionalnoga kurikulumu.

Ostvarivanjem sadržajne povezanosti između vrijednosti, ciljeva, načela i odgojno-obrazovnih postignuća ostvaruje se logična veza između načelnih opredjeljenja i konkretnih rezultata nacionalnoga kurikulumu, čime se sprječava da proklamirani ciljevi odgoja i obrazovanja ostanu na deklarativnoj razini.

Nacionalni okvirni kurikulumi ne predstavljaju jednostavan zbroj kurikulumskih područja ili predmeta, nego usustavljenu cjelinu znanja, vještina i stavova koje povezuju zajednički odgojno-obrazovni ciljevi.

Odgojno-obrazovna područja definiraju se na temelju posebnih ciljeva ili očekivanih odgojno-obrazovnih postignuća učenika iste dobi, bez obzira na njihovo socijalno podrijetlo, nacionalnu pripadnost i druge razlike.

Posebni odgojno-obrazovni ciljevi ili očekivana odgojno-obrazovna postignuća učenika odnose se na završavanje općeg odgoja i obrazovanja, odnosno stjecanje temeljnih kompetencija.

Posebni odgojno-obrazovni ciljevi jesu:

- razvijene komunikacijske kompetencije (na materinskom i na stranim jezicima)
- razvijena matematička kompetencija (konceptualna znanja i primjena matematike u rješavanju problema, uključujući i probleme u različitim životnim situacijama)
- razvijena informatička pismenost (poznavanje i upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije)
- poznavanje i razumijevanje prirodnih pojava i razvijanje svijesti o potrebi očuvanja prirode
- razvijeno prirodoslovno mišljenje
- razvijena sposobnost kritičkoga mišljenja (prosudivanja) i sposobnost rješavanja problema
- razvijene stvaralačke sposobnosti (kreativnost)
- osposobljenost za samoorganizirano učenje
- razvijene socijalne kompetencije
- poznavanje ljudskih prava i prava djece i osposobljavanje za njihovo poštivanje i provođenje
- razvijena temeljna znanja i pozitivan stav prema umjetničkom stvaralaštvu i izražavanju
- razvijena temeljna znanja i pozitivan odnos prema hrvatskoj kulturi i kulturi drugih naroda
- razvijena svijest o vlastitom zdravlju i zdravlju drugih
- razvijena svijest o potrebi očuvanja prirode i zaštiti okoliša
- razvijene praktično-radne vještine za svakodnevni život
- razvijena poduzetnička kompetencija
- razvijena sposobnost donošenja odluka o vlastitom profesionalnom razvoju
- razvijeno samopouzdanje, samopoštovanje i svijest o vlastitim sposobnostima.

Sukladno navedenim posebnim ciljevima, odnosno očekivanim odgojno-obrazovnim postignućima učenika, Nacionalni okvirni kurikulum za opći odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj uključuje sljedeća odgojno-obrazovna područja:

- jezično-komunikacijsko područje
- društveno-humanističko područje
- matematičko područje
- prirodoslovno područje

- tehničko i informatičko područje
- tjelesno-zdravstveno područje
- umjetničko područje

ŠKOLSKI KURIKULUM

U školskoj realnosti postoji **školski kurikulum** koji u sebi sadrži sve sadržaje, procese i aktivnosti koji imaju za cilj ostvarivanje ciljeva i zadataka obrazovanja na način da se promoviraju intelektualni, osobni, društveni i fizički razvoj djece/učenika. Uz službeni program, školski kurikulum sadrži aktivnosti i sadržaje koji se mogu smatrati neformalnim. To su sadržaji i aktivnosti po kojima se škola prepoznaje i koji su svojevrsni zaštitni znak njenog identiteta.

Školski kurikulum se odnosi na načine na koje škole implementiraju Nacionalni okvirni kurikulum uzimajući u obzir odgojno-obrazovne potrebe i prioritete učenika i škole te sredine u kojoj škola djeluje.

Školski kurikulum utvrđuje dugoročni i kratkoročni plan i program rada škole kroz izbornu nastavu, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, te druge odgojnoobrazovne programe i projekte.

U izradi **školskog kurikulum**a stavljen je naglasak na specifičnosti škole i sredine u kojoj škola djeluje. Pri tom se za polazište rada na sadržajima školskog kurikulumu uzimaju potrebe i interesi naših učenika, roditelja i lokalne zajednice. U planiranju aktivnosti vodimo se načelima individualizma, nepristranosti i transdisciplinarnosti. Bitne pretpostavke ostvarivanju ciljeva postavljenih u kurikulumu su: postojanje stručne kompetencije učitelja, kvalitetna suradnja na relaciji roditelji - škola, podrška i pomoć lokalne zajednice.

Školski kurikulum je razrađen po odgojno - obrazovnim područjima. Dostupan je na mrežnim stranicama škole svim učenicima, roditeljima i ostalim zainteresiranim za rad i život naše škole.

KARAKTERISTIKE ŠKOLSKOG KURIKULUMA:

- težište obrazovnog procesa nije više sadržaj već cilj i rezultat obrazovanja
- razvoj sustava procjene i samoprocjene u obrazovanju
- usmjerenost prema kvaliteti rezultata
- usmjerenost na učenika i proces učenja
- samostalnost i razvoj škole
- stručnu samostalnost i odgovornost učitelja
- lokalna i šira podrška zajednice za učinkovit i kvalitetan obrazovni sustav

ŠKOLSKIM KURIKULUMOM UTVRĐUJE SE aktivnost, program i/ili projekt

- **CILJEVI** aktivnosti, programa i/ili projekta
- **NAMJENA** aktivnosti, programa i/ili projekta
- **NOSITELJI** aktivnosti, programa i/ili projekta i njihova odgovornost
- **NAČIN REALIZACIJE** aktivnosti, programa i/ili projekta
- **VREMENIK** aktivnosti, programa i/ili projekta
- **DETALJAN TROŠKOVNIK** aktivnosti, programa i/ili projekta
- **NAČIN VREDNOVANJA** i način korištenja rezultata vrednovanja.

GLAVNA ZADAĆA ŠKOLSKOG KURIKULUMA JE:

- izgradnja jedinstvenog profila škole
- izgradnja individualnog koncepta škole iz kojeg proizlaze smjernice nastavnog plana
- vidljivost konkretne povezanosti zajednice učitelja i zajednice učenika

CILJEVI ŠKOLSKOG KURIKULUMA SU:

- **BRIGA ZA IDEALNE UVJETE UČENJA**
- **RACIONALNO KORIŠTENJE RADNOG VREMENA**
- **UNUTARNJA I VANJSKA POVEZANOST ŠKOLE**
- **BRIGA ZA STALNO UČENJE I NAPREDOVANJE**
- **POVEZANOST RODITELJA I ŠKOLE**
- **OSIGURANJE KVALITETE NASTAVE**
- **POTICANJE OTVORENE KOMUNIKACIJE**

Glavne zadaće školskog kurikulum a i i ciljevi provodit će se kroz odgojno – obrazovna područja i obrazovne cikluse.

ODGOJNO OBRAZOVNA PODRUČJA

- *Jezično komunikacijsko područje*
- *Društveno humanističko područje*
- *Matematičko područje*
- *Prirodoslovno područje*
- *Tehničko i informatičko područje*
- *Tjelesno zdravstveno područje*
- *Umjetničko područje*

ODGOJNO OBRAZOVNI CIKLUSI

- 1. ODGOJNO-OBRAZOVNI CIKLUS** (I., II., III. I IV. razred osnovne škole)
- 2. ODGOJNO-OBRAZOVNI CIKLUS** (V. i VI. razred osnovne škole)
- 3. ODGOJNO-OBRAZOVNI CIKLUS** (VII. i VIII. razred osnovne škole)

JEZIČNO-KOMUNIKACIJSKO PODRUČJE

Jezično-komunikacijsko područje u školskom kurikulumu obuhvaća nastavne predmete strukturirane prema jeziku koji se poučava. U osnovnom obrazovanju materinski jezik već od samoga početka upotrebljavaju kao sredstvo komunikacije, dok u stranome tek ovladavaju osnovama.

Predmeti obuhvaćeni jezično-komunikacijskim područjem i jezici u njima međusobno se bitno razlikuju po svojoj ulozi za učenike i to u smislu razvoja identiteta i socijalizacije, potom prema količini izloženosti učenika danom jeziku i učestalosti njegove uporabe u sredini u kojoj žive, a samim time i prema razini predznanja i motivaciji s kojom učenici započinju proces učenja.

Predmeti unutar jezično-komunikacijskoga područja

Ukupno su četiri takva predmeta: **hrvatski kao materinski i državni jezik, hrvatski kao drugi jezik (okolinski i državni jezik), jezici nacionalnih manjina i strani jezici.**

DRUŠTVENO-HUMANISTIČKO PODRUČJE

Društveno-humanističko područje obuhvaća nastavne sadržaje koji su usmjereni upoznavanju civilizacijskih tekovina, društvenih pojava i procesa na Zemlji, povijesti, društva, kulture, religije, upoznavanju i usvajanju etičkih načela. Društveno-humanistički sadržaji poučavaju se kao zasebni predmeti, integrirani predmeti ili kao međupredmetne teme.

Predmeti unutar jezično-komunikacijskoga područja

Ovome području pripadaju **povijest, geografija, vjeronauk**. Mnogi društveno-humanistički sadržaji integrirani su u predmete koji pripadaju drugim područjima, osobito u predmete Hrvatski jezik, strani jezici, Likovna kultura, Glazbena kultura, te **međupredmetne teme** kao što su *Učiti kako učiti, Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje i zdrav život, Građanski odgoj, Poduzetništvo* te *Ekologija*. Predmeti i sadržaji društveno-humanističkoga područja osobito pridonose razvoju jezične kulture učenika.

Svrha je predmeta i međupredmetih tema društveno-humanističkoga područja osposobiti učenike za život u suvremenom društvu, kulturi, svijetu, za odgovoran odnos prema samome sebi, prema drugima i prema svemu što ih okružuje.

Temeljni sadržaji

U društveno-humanističkom području učenici se upoznaju sa sadržajima koji pridonose razumijevanju uvjeta života i rada u prošlosti i sadašnjosti kako bi se osposobili za život i rad u budućnosti. Uče o ljudima, odnosima među njima, odnosu ljudi prema svijetu koji ih okružuje, o kulturnom razvoju čovjeka i društva. Proučavaju i vrjednuju prošle i sadašnje događaje, analiziraju pitanja vezana za postizanje pravednih i mirotvornih međuljudskih odnosa, društvenih odnosa i međunarodnoga poretka. Odgajaju se za vrjednovanje i čuvanje kulturne baštine svojega zavičaja, domovine, europske i svjetske kulturne baštine. Analiziraju društvene sustave, prostorne strukture, kulturno nasljeđe, vjerske i kulturološke tradicije i vrijednosne sustave koji su dio ljudskoga života i koji ga oblikuju. Osposobljuju se za čuvanje i unapređivanje okoliša. Bave se pitanjima identiteta, ljubavi, seksualnosti, očuvanja i unapređivanja vlastitoga zdravlja i zajedničkoga života u školi, obitelji i društvu. Proučavaju pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, rasa, vjera, siromašnih i bogatih.

Znanje, sposobnosti i vrjednote stečene unutar društveno-humanističkoga područja predstavljaju temelj za učenikov odgovoran odnos prema samome sebi, prema drugima i prema svemu što ga okružuje. Ta znanja, sposobnosti i vrjednote pomažu u oblikovanju vlastitoga identiteta, u razumijevanju i prihvaćanju

kulturnih, religijskih, nacionalnih, rasnih, socijalnih, spolnih, rodnih i drugih različitosti te za djelatno i odgovorno sudjelovanje u društvenom životu.

Ciljevi društveno-humanističkog područja

Učenici će:

- istraživati i razumijevati društvene odnose i procese, društvene i prostorne strukture i kontekst u prošlosti i sadašnjosti te promišljati o njihovu značenju za budućnost
- istraživati i razumijevati kako različite skupine i pojedinci, ideje i svjetonazori, religije i vjerovanja oblikuju društvo i kako su ga oblikovali
- razumjeti glavne pojmove i usvojiti rječnik koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja o društveno-humanističkim pitanjima
- razvijati sposobnost kritičkoga korištenja različitih izvora informacija, čitati s razumijevanjem i djelatno upotrebljavati (sažimati, razjašnjavati, usustaviti i grafički prikazati) informacije iz pročitanih tekstova i drugih izvora
- osposobljavati se za prepoznavanje problema i pitanja na koja treba pronaći odgovor, za planiranje i provođenje istraživanja, oblikovanje argumentiranih zaključaka te iznošenje rezultata svojega rada na različite načine, u različite svrhe i za različitu publiku
- upoznati se sa svojim građanskim pravima i obvezama u demokratskom društvu
- stjecati znanje, razumijevanje i pripremljenost za različita pitanja koja se tiču odnosa čovjeka i njegova okruženja
- razvijati sposobnost tumačenja društveno-geografskih pojava i procesa na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i svjetskoj razini
- usvajati znanja, sposobnosti, vještine i vrijednote koje omogućuju djelatno i odgovorno sudjelovanje u društvenom životu i preuzimanje uloga i odgovornosti u osobnomu, obiteljskomu i javnom djelovanju
- stjecati samopouzdanje i sigurnost u vlastite sposobnosti i identitet
- stjecati sposobnost uravnoteženoga odnosa prema vlastitomu i općemu dobru
- stjecati pozitivan stav prema radu
- razumjeti temeljne egzistencijalne i etičke poglede i izgrađivati svoje vlastite poglede
- usvajati međukulturne kompetencije koje omogućuju razumijevanje i prihvaćanje drugoga i drukčijega bez obzira na spol, rod, kulturnu, socijalnu, rasnu, religijsku, etničku pripadnost
- razvijati sposobnost uviđanja posljedica svojih i tuđih stavova i postupaka
- stjecati pozitivan stav i osposobljenost za cjeloživotno učenje i trajnu izgradnju samih sebe i osobnoga identiteta u vremenu velikih promjena i pluralizma

surađivati s ostalim učenicima i odraslima kako bi ostvarili zajedničke ciljeve te preuzimati odgovornost za njihovo ostvarivanje.

MATEMATIČKO PODRUČJE

Matematičko područje

Temeljna zadaća nastave matematike jest da učenici usvoje matematička znanja potrebna za donošenje utemeljenih odluka u različitim situacijama svakodnevnoga života. Ta im znanja trebaju omogućiti da interpretiraju i uspješno koriste sve veći broj obavijesti kojima su izloženi, da uspješno prate procese donošenja odluka u društvu i da sami u tim procesima uspješno sudjeluju.

Nastava matematike učenicima treba omogućiti primjenu matematike i matematičko sporazumijevanje u različitim životnim situacijama, gdje će aktivnim i otvorenim pristupom svladavati nove matematičke koncepte te rješavati različite probleme.

Kao nastavni predmet matematika treba osigurati i čvrstu osnovu za učenje nastavnih predmeta u svim drugim odgojno–obrazovnim područjima: tehničko–informatičkom, društveno–humanističkom, prirodoslovnom, jezično–komunikacijskom, umjetničkom, pa i u tjelesno–zdravstvenom području. Ona je, takođe, temelj daljnjega obrazovanja i cjeloživotnoga učenja.

U skladu s tim temeljnim postavkama matematičko obrazovanje ima sljedeće opće ciljeve.

Ciljevi matematičkoga područja:

Matematičko obrazovanje učenicima treba omogućiti:

- razvoj pozitivnog stava prema matematici, trajno kreativno zanimanje za nju i postizanje uspjeha u matematičkim aktivnostima
- razvoj samopouzdanja u vlastite matematičke sposobnosti, svijesti o njihovim granicama i razvoj odgovornosti za vlastiti uspjeh i napredak u učenju matematike
- razumijevanje važnosti doprinosa matematike razvoju različitih civilizacija, kultura i suvremenog demokratskog društva
- razumijevanje vrijednosti matematike kao univerzalnog jezika znanosti, tehnologije i umjetnosti te kao alata za modeliranje različitih procesa i rješavanje raznovrsnih problema
- prihvaćanje matematike kao korisnog alata u raznim situacijama u privatnom, profesionalnom i društvenom životu
- usvajanje znanja i vještina koje omogućavaju uspješnu primjenu matematike u svakodnevnom životu, svijetu rada i društvu s obiljem informacija i orijentiranom tehnologiji
- razvoj sposobnosti logičkog mišljenja, zaključivanja i generaliziranja te matematičke argumentacije
- razvoj vještina i sposobnosti formuliranja problema, njihovog rješavanja raznolikim pristupima te interpretiranja, uspoređivanja i vrjednovanja rješenja
- razvoj sposobnosti matematičkog modeliranja i kritičkog propitivanja pretpostavki modela
- razvoj sposobnosti timskog rada
- razvoj vještine racionalnog i efikasnog korištenja tehnologije
- stjecanje čvrstih temelja za cjeloživotno učenje matematike te nastavak obrazovanja
- razvoj matematičkog talenta

Ove opće ciljeve klasificiramo kao matematičke procese i matematičke koncepte.

PRIRODOSLOVNO PODRUČJE

Suvremeno je društvo duboko prožeto dostignućima znanosti i tehnologije. Djeca se svakodnevno koriste tehnologijom i susreću s pozitivnim i negativnim posljedicama znanstvenog i tehnološkog razvoja koja izravno i neizravno utječu na njihov život i okoliš.

Predmeti unutar prirodoslovnog područja

Prirodoslovno područje u nastavi je zastupljeno u integriranim predmetima, zasebnim predmetima i međupredmetnim temama. Integrirani predmeti su **Priroda i društvo (prva 4 razreda primarnog**

obrazovanja) i Priroda, a zasebni predmeti su **Geografija, Biologija, Kemija i Fizika**. Međupredmetne teme su *Zdravlje i zdrav život, Zaštita prirode i okoliša, Održivi razvoj, Upravljanje prostorom, Odgoj za poduzetnost, Odgoj za vrijednosti*.

Svrha poučavanja prirodoslovnog područja je da učenici steknu prirodoslovnu pismenost, odnosno kompetencije koje ih uvode u znanstveni način razmišljanja što im omogućuje razumijevanje prirode, zakonitosti koje u njoj vladaju i čovjeka kao njezinog integralnog dijela te izgrađivanje kritičkog stava o čovjekovoj intervenciji u prirodu.

Nastava svih prirodoslovnih predmeta međusobno je usklađena te koherentno doprinosi razvoju učeničkih kompetencija iz područja prirodoslovlja. Njome se želi osigurati razvoj pozitivnih učeničkih stavova prema znanosti, tehnologiji, društvu i okolišu te pobuditi i razviti interes za daljnje obrazovanje u području znanosti i tehnologije

Cilj poučavanja prirodoslovlja odnosi se na neophodno stjecanje znanja, vještina i stavova, odnosno stjecanje prirodoslovnih kompetencija koje će im omogućiti da budu aktivni i svjesni građani koji se odgovorno odnose prema društvu i okolišu te koji rade i djeluju na njegovom daljnjem unaprjeđivanju i održivom razvoju.

Prirodoslovno područje oslanja se na područje prirodnih disciplina biologije, fizike, kemije i geografije, a uključuje i međupredmetne teme zdravstvenog i ekološkog odgoja i obrazovanja.

Temeljni sadržaji

Nastava prirodoslovlja je problemski i istraživački usmjerena. Polazišta su učenikovo predznanje, vještine i iskustvo, a nova se znanja, vještine, stavovi i vrijednosti postupno oblikuju upoznavanjem i analiziranjem predmeta, pojava, procesa i događaja povezanih s učenikovom okolinom i samim učenikom te s rezultatima eksperimenata i istraživanja (empirijskim podacima). Poučavanje i učenje zasnovano na iskustvu omogućuje učeniku razvoj pozitivnog stava prema prirodi i njezinoj zaštiti.

Učeći prirodoslovlje učenici će proučavati pojave u svemiru i na Zemlji, prirodne procese i prostorne strukture te snalaženje u prostoru i njegovo prikazivanje. Razmatrat će strukturu materije i njezine promjene, pretvorbe energije, gibanja i sile u prirodi. Učenici će istraživati međudnose u prirodi i razumjeti zakonitosti prirodne ravnoteže te posljedice njezinog narušavanja. Upoznat će razvoj, strukture i organizaciju živog svijeta, steći predodžbu o vrijednosti i potrebi očuvanja prirode i zdravlja.

Sadržaji i pristupi koji se koriste u poučavanju prirodnih znanosti izabiru se po načelu primjerenosti učeničkoj dobi i stupnju razvoja. Strukturiraju se prema načelima: od poznatog i dostupnog iskustvu prema nepoznatom i apstraktnom i od jednostavnijeg ka složenijem, tako da uključuju ponajprije izvornu stvarnost, dostupne izvore znanja i primjere iz okruženja

Ciljevi prirodoslovnog područja

Učenici će:

- usvojiti temeljnu prirodoslovnu pismenost koja omogućava samostalno snalaženje u popularnoj i stručnoj literaturi u svrhu razvijanja i korištenja prirodoslovnih znanja
- steći praktična znanja i vještine koje će pomoći njihovom snalaženju u svakodnevnom životu i rješavanju prostornih problema te razvijati sposobnost predviđanja posljedica nekog stanja ili djelovanja
- istraživati objekte, pojave i zakonitosti prirodnog svijeta na temelju opažanja, mjerenja ili izvođenja pokusa, prikupljanja i interpretiranja podataka

- razviti sposobnost primjene jednostavnih istraživačkih metoda te usvojiti koncept znanstvenog pokusa ili istraživanja i razlikovati znanstveno utemeljene dokaze od onih koji to nisu
- razviti sposobnost kritičkog odnosa prema informacijama (povezivanje, razjašnjavanje, izdvajanje bitnog, utvrđivanje poretka prema važnosti) i sposobnost njihovog vrjednovanja
- razviti sposobnost prepoznavanja i postavljanja istraživačkih pitanja, postavljanja hipoteza, planiranja i provođenja istraživanja, donošenja argumentiranih zaključaka na temelju rezultata
- uočiti etička pitanja vezana uz prirodoslovna istraživanja i primijenjene djelatnosti te izgrađivati i preispitivati vlastita stajališta o njima
- poznavati elemente prirodne osnove i razumjeti prostorne procese u zavičaju, domovini i svijetu u cjelini
- analizirati i uspoređivati prirodne oblike i njihovu građu te prirodne procese, uočavajući njihove temeljne značajke i izvodeći zaključke o uzročno-posljedičnim vezama i međuovisnostima
- poznavati i razumjeti prostornu stvarnost, razviti sposobnost orijentacije i kartografsku pismenost
- razviti samopouzdanje i sigurnost u obrani svojih stavova u društvu na temelju stečenih znanja, vještina i sposobnosti, uz razvoj samokritičnosti
- oblikovati pozitivan odnos i odgovornost prema radu i suradnji s drugim ljudima i timskom radu
- razviti poštovanje prema prirodi, živim bićima, drugim ljudima i samome sebi te svijest o potrebi zaštite prirode i očuvanja kvalitete okoliša
- razviti poštovanje prema fenomenu raznolikosti u prirodi i različitosti u društvu
- oblikovati stavove o potrebi i načinima očuvanja zdravlja i smanjivanja rizika od bolesti, ozljeđivanja i stradavanja
- osposobiti se za iznošenje rezultata svojega rada na različite načine i u različite svrhe
- razviti snošljivost (toleranciju) prema tuđim mišljenjima i stavovima te sposobnost zastupanja vlastitog stajališta uz poštovanje tuđeg (kultura dijaloga).

TEHNIČKO I INFORMATIČKO PODRUČJE

Tehničko i informatičko područje obuhvaća nastavne sadržaje koji su usmjereni na spoznaje o razvoju materijalne i tehničke kulture kao civilizacijskih tekovina s jedne strane i na usvajanje znanja, spretnosti, vještina i umijeća rukovanja i korištenja tehničko-informatičkih tvorevina u svakodnevnom životu.

Predmeti unutar tehničko-informatičkog područja

Tehničko-informatički sadržaji realiziraju se kroz dva pristupa – kao načelo u realizaciji sadržaja drugih područja - kroskurikularni pristup u ranom odgoju i dijelom u prvom ciklusu osnovnog obrazovanja, a kroz poseban nastavni predmet Priroda-društvo-tehnika u prvom ciklusu primarnog obrazovanja i Tehnička kultura u drugom i trećem ciklusu obavezne osnovne škole.

Sadržaje tehničko-informatičkog područja, kao jednog od područja koje bitno utječe na način i kvalitetu življenja, treba uključiti kroskurikularnim pristupom i u druga područja, posebno prirodoslovno. Sadržaji tehničko-informatičkog područja osobito doprinose razvoju tehničke kulture i kulture rada te osposobljenosti za uspješno snalaženje u tehničko-informatičkom okruženju.

Svrha tehničko-informatičkog područja je osposobiti učenike za samostalno i uspješno snalaženje i djelovanje u tehničko-informatičkom okruženju u svakodnevnom životu uz odgovoran odnos prema očuvanju prirode i zaštiti okruženja.

Temeljni sadržaji tehničkog i informatičkog područja obuhvaćaju sva područja pismenosti koja obilježavaju suvremeno obrazovanje, odgoj i osposobljavanje učenika i to: jezično-komunikacijsko, prirodosnanstveno, matematičko, tehničko, informatičko, umjetničko, ekonomsko, ekološko, tjelesno-zdravstveno.

Sadržaji tehničko-informatičkog područja svim učenicima osiguravaju pretpostavke za uspješno stjecanje znanja i umijeća, razvijanje vještina i sposobnosti, usvajanje stavova i razvijanje interesa – stjecanje pismenosti i kompetencija za uspješno djelovanja pojedinca u svim bitnim područjima svakodnevnog života, rada i djelovanja u tehničko-informatičkom okruženju. To obuhvaća:

- tehničko-informatičko okruženje i svakodnevni život
- osnovne materijale, alate i strojeve u tehničko – informatičkim radnim procesima
- sigurnosne činitelje rada
- ekološku osviještenost i prirodne resurse
- kreiranje vlastitog tehničkog uratka – od ideje do realizacije i vrjednovanja
- poduzetništvo.

Ciljevi tehničkog i informatičkog područja

Učenici će:

- spoznati tehniku kao sredstvo za rad i kao rezultat stoljetnih stvaralačkih sposobnosti i aktivnosti čovjeka
- spoznati načela korištenja i funkcije tehničkih tvorevina
- razvijati stvaralačke sposobnosti
- razvijati logičko i kritičko tehničko mišljenje
- razvijati umijeća tehničkog izražavanja isporazumijevanja, jezik i pravilnu uporabu tehničke terminologije
- razvijati suradničke odnose i uvažavati rezultate svoga rada, ali i drugih
- razvijati sposobnost i umijeće korištenja osobnog računala i ICT u svakodnevnom životu
- razvijati motoriku – spretnost, vještine i umijeća rukovanja najčešće korištenim priborom, alatima, uređajima i strojevima
- spoznati osnovne osobine materijala i načine te metode obrade
- razvijati spretnost, vještine, umijeća i sposobnost za rad s tehnikom i vježbanje u stvarnim uvjetima radi stjecanja praktičnih vještina i sposobnosti za obavljanje jednostavnih tehničkih poslova u kućanstvu
- razvijati navike održavanja sredstava za rad i primjenu mjera zaštite na radu
- razvijati prometnu kulturu učenika i osposobiti ih za sigurno sudjelovanje u prometu
- spoznati osnovna načela rada i konstrukcije jednostavnih uređaja i aparata u kućanstvu kao i održavanje njihove funkcionalnosti i ispravnosti
- stjecati pozitivan stav prema radu i odgovornost u radu
- razvijati pozitivne stavove o potrebi racionalnog korištenja energije, materijala i vremena u radu te zaštite ljudskog okoliša
- razvijati praktični i znanstveni interes za tehniku i tehnologiju, prihvaćanje inovacija i unošenja inovacija
- usvojiti stav o potrebi cjeloživotnog učenja i razviti sposobnost samoučenja

- steći sposobnost tehničkog samoosposobljavanja korištenjem tehničko-informatičke i druge dokumentacije
- stjecati pozitivan stav prema poduzetništvu i samozapošljavanju.

TJELESNO I ZDRAVSTVENO PODRUČJE

Tjelesno i zdravstveno područje temelji se na kineziološkom idealu čovjeka koji je određen visokim stupnjem zdravlja, usvojenošću bitnih kinezioloških znanja, razvijenim sposobnostima i pozitivnim osobinama ličnosti s ciljem povećanja kvalitete života i učinkovitog rada u suvremenom društvu. Takvo utemeljenje ovog područja ostvaruje se njegovim antropološkim, obrazovnim i odgojnim smjernicama, koje svojom međupovezanošću omogućuje trajno i usmjereno djelovanje na opći razvitak djece i učenika.

Antropološka smjernica određuje utjecaj ovog područja na pozitivne, dugotrajne i cjeloživotno značajne promjene morfoloških, motoričkih i funkcionalnih obilježja djece i učenika. Morfološki utjecaj podrazumijeva učinke na sastav tijela unutar kojega se ističe poboljšanje kakvoće koštano-mišićnog sustava, povoljan odnos između količine mišićne mase i potkožnog masnog tkiva te prevencija pretilosti. Motorički utjecaj odnosi se na razvoj svih motoričkih sposobnosti, dok su funkcionalni (fiziološki) učinci prije svega usmjereni na poticanje funkcija krvožilnog i dišnog sustava te na imunološki sustav koji pozitivnim djelovanjem osigurava visoku razinu zdravlja i prevenciju akutnih i kroničnih bolesti.

Obrazovna smjernica zasniva se na usvajanju i usavršavanju kinezioloških teorijskih i motoričkih znanja te na poboljšanju motoričkih postignuća djece i učenika. Odgojna smjernica odnosi se na stvaranje pozitivnog sustava vrijednosti prema tjelesnom vježbanju s ciljem da redovito tjelesno vježbanje učenika, već tijekom školovanja, postane sastavni dio kulture življenja.

Znanja, sposobnosti, postignuća i vrijednote stečene ovim područjem izravno utemeljuju i unapređuju zdravlje djece i učenika, omogućuju stvaranje pozitivne osobnosti te kvalitetno osmišljavaju život u školi, obitelji i društvu. Spoznaje i iskustva iz ovog područja bitak su prilagodbe na različita emocionalna stanja tijekom života, omogućuju odgovoran odnos učenika prema sebi, prema drugima i prema svemu što ga okružuje. Zato tjelesno i zdravstveno područje za razvoj pojedinca i njegovo sudjelovanje u društvenom životu poprima univerzalnu vrijednost.

Svrha tjelesnog i zdravstvenog područja je poticanje pravilnog rasta, razvoja i zdravlja, podmirenje biopsihosocijalnih motiva za kretanjem, optimalno razvijanje sposobnosti i osobina, stjecanje i usavršavanje kinezioloških teorijskih i motoričkih znanja, poboljšanje motoričkih postignuća i postizanje primjerenih odgojnih učinaka.

Temeljni sadržaji

Temeljni sadržaji tjelesnog i zdravstvenog područja omogućuju djeci i učenicima, po odgojno-obrazovnim ciklusima, usvajanje teorijskih i motoričkih znanja koji ih međupovezano pripremaju za život i rad u budućnosti.

Sadržaji pridonose razumijevanju općih zakonitosti rasta i razvoja te usvajanju osnovnih i posebnih znanja o čuvanju i unaprjeđenju zdravlja. Spoznaje o razvoju i promjenama morfoloških, motoričkih i funkcionalnih obilježja pod utjecajem tjelesnog vježbanja predstavljaju osnovu za učenikovo samostalno doziranje, distribuciju i kontrolu opterećenja. Sadržaji o pojedinačnom odabiru tjelovježbenih aktivnosti, vrjednovanju osobnih učinaka i postignuća omogućuju prilagodbu tjelesnog vježbanja osobnosti, potrebama i interesima učenika. Saznanja o provedbi samostalnog tjelesnog vježbanja u funkciji su učinkovitog oporavka tijekom školovanja i provođenja aktivnog odmora tijekom života. Sadržaji o postizanju optimalnog sastava tijela, prevenciji pretilosti i razvijanju funkcionalnih i motoričkih sposobnosti značajni su za skladan rast i razvoj učenika. Motorička znanja i sadržaji za razvoj sposobnosti uzimaju u obzir biološke i

popratne psihosociološke spolne različitosti, zbog čega posebno usmjeravaju rad s učenicama, a posebno rad s učenicima. Temeljni sadržaji omogućuju rad s darovitim učenicima i učenicima s teškoćama i omogućuju im individualno postizanje najviše razine znanja i razvoja sposobnosti. Usvajanje i usavršavanje utilitarnih motoričkih znanja i razvijanje specifičnih sposobnosti usmjerenih prema određenim zanimanjima, osiguravaju dugotrajnost radnog vijeka. Svi sadržaji iz ovog područja primjenjivi su u izvannastavnim i izvanškolskim tjelovježbenim aktivnostima djece i učenika. Primjenu nalaze na lokalnim, županijskim, državnim i međudržavnim športskim natjecanjima, školskim športskim priredbama, na zimovanjima, ljetovanjima i u slobodno vrijeme učenika.

Temeljni sadržaji odgajaju djecu i učenike promicanjem uljuđenog ponašanja i usvajanjem općih ljudskih i športskih vrijednota. Sadržaji upućuju na nenasilno rješavanje problema, razvijaju sposobnosti emocionalne samoregulacije i kontrolu agresivnosti. Značajni su za razvijanje samopouzdanja, poticanje ustrajnosti i svladavanje straha, a u funkciji su razvijanja pozitivnih osobina ličnosti i afirmacije učenika. Razvijaju suradničko ponašanje, potiču pomaganje drugima i poštivanje dogovorenog čime se osposobljavaju za timski rad. Spoznaje o lokalnoj i nacionalnoj športsko povijesno-kulturnoj tradiciji odgajaju učenika za vrjednovanje i čuvanje baštine svojega zavičaja i domovine.

Sadržaji tjelesnog i zdravstvenog područja izravno utječu na pravilan rast, optimalan razvoj i zdravlje te stvaraju odgojne vrijednote. Zadovoljavaju biopsihosocijalne motive za kretanjem, povećavaju radnu sposobnost, pridonose razumijevanju i prihvaćanju kulturnih, nacionalnih, socijalnih, spolnih i drugih različitosti čime učinkovito pripremaju učenika za radni vijek i sudjelovanje u društvenom životu.

Ciljevi tjelesnog i zdravstvenog područja

Učenici će:

- tjelesnim vježbanjem trajno poticati skladan rast i razvoj
- usvojiti i znati primjenjivati kineziološka teorijska i motorička znanja
- ciljano razvijati morfološka obilježja, motoričke i funkcionalne sposobnosti
- tjelesnim vježbanjem povećavati radne sposobnosti
- razviti svijest o važnosti čuvanja, unaprjeđivanja i promicanja zdravlja
- imati odgovoran i objektivan odnos prema stanju i razvoju svojih antropoloških obilježja
- znati pravilno odabrati i primjenjivati sadržaje tjelesnog vježbanja
- znati pravilno i samostalno provoditi tjelesno vježbanje
- biti osposobljeni za praćenje i vrednovanje osobnih postignuća
- znati primjenjivati osnovna teorijska i motorička znanja u svakodnevnom životu
- postići primjerenu razinu motoričkih postignuća
- razvijati motoričko izražavanje i stvaralaštvo
- biti poticani i usmjeravani prema športu i športsko-rekreacijskim aktivnostima
- naučiti plivati i usavršiti znanje plivanja
- razvijati pozitivne osobine ličnosti
- izgrađivati humane međuljudske odnose
- razviti ekološku svijest
- razumjeti potrebu očuvanja športske povijesno-kulturne tradicije i baštine.

UMJETNIČKO PODRUČJE

Umjetnost ima važnu ulogu u razvoju razumijevanja fizičke, emocionalne, intelektualne, estetske, društvene, moralne i duhovne dimenzije ljudskoga iskustva. Umjetničko područje odgoja i obrazovanja razvija pristup umjetnosti kao posebnom obliku ljudske spoznaje i svijesti doživljen osjetilima, osjećajima i intuicijom te pridonosi razvoju vrijednosti na osobnoj i društvenoj razini.

Svrha umjetničkog područja je razvijanje umjetničkog izražaja i razumijevanja umjetnosti, estetskog senzibiliteta i smisla za lijepo. Pridonosi razvoju znanja, stavova, vještina i sposobnosti potrebnih za razumijevanje i usvajanje likovne, glazbene, dramske i retoričke pismenosti, estetske osjetljivosti, estetske kritičnosti i etičnosti. Razvija kreativnost, apstraktno i kritičko mišljenje, istraživački i stvaralački duh, ustrajnost te pospješuje razvoj emocionalne i estetske inteligencije učenika; pridonosi jačanju samosvijesti i samopoštovanja, osjećaja za mjeru, ali i težnju za izvrsnošću.

Predmeti unutar umjetničkog područja kroz koje će se realizirati jesu likovna i glazbena kultura

Temeljni sadržaji

Temeljni **likovni** pojmovi raspoređeni su prema likovnim područjima: crtanje, slikanje, modeliranje, dizajn i grafika. Povezuju se pojmovi iz likovne teorije, povijesti umjetnosti i likovne tehnike i tehnologije. Učenici se tako pripremaju za razvijanje kulture sredine u kojoj se nalaze, očuvanje baštine te materijalnih i duhovnih vrijednosti u društvu.

Glazbeno područje uvodi učenike u svijet umjetničke i tradicijske glazbe, upoznaje ih s vrijednim glazbenim djelima i razvija glazbeni ukus i naviku praćenja i sudjelovanja u vrijednim glazbenim događanjima. Konceptija glazbene nastave kreće od potrebe djeteta da aktivno pjeva, svira, pleše, glazbeno i plesno improvizira, razvijajući osobne talente.

Redovita nastava glazbene kulture uz izbornu nastavu i izvannastavne aktivnosti (zbor, instrumentalne skupine, folklor, glazbene slušaonice i glazbeno-digitalne radionice) senzibiliziraju učenike za bavljenje glazbom na amaterskoj razini, odnosno kasnijem mogućem profesionalnom odabiru.

Ciljevi umjetničkog područja:

- razumjeti temeljne likovne i glazbene pojmove
- razvijati sposobnost doživljavanja i razumijevanja likovnih, glazbenih i dramskih djela nacionalne, europske i svjetske kulture
- usvojiti znanja o najvažnijim razvojnim pravcima u umjetnosti i njihovim predstavnicima
- razvijati sposobnost povezivanja umjetničkih djela s društvenom sredinom i povijesnim okolnostima
- razvijati vizualnu i glazbenu pismenost, estetsku osjetljivost i kritičnost
- steći sposobnosti za uočavanje sličnosti i razlika između različitih oblika umjetničkog izražavanja diljem svijeta
- upoznati, spoznati i naučiti njegovati vrijednosti zavičajno-nacionalne kulturne baštine
- steći znanja o važnosti spomeničkih znamenitosti nacionalne kulturne baštine kao dokaza identiteta jednog naroda i vremena
- razvijati kreativne načine izražavanja sebe i kritički odnos prema svome radu i postignućima

- razvijati umijeće govora i komunikacijske vještine
- razvijati emocionalnu inteligenciju i sposobnost za uspostavljanje kvalitetnih međuljudskih odnosa
- razvijati sposobnosti komuniciranja uključujući svoje osjećaje, zapažanja, vrijednosti i znanje
- razvijati likovni i glazbeni izraz uz uvažavanje posebnosti individualnog razvoja
- razvijati sposobnost i vještine multimedijalnog likovnog, glazbenog, dramskog i retoričkog izražavanja
- razvijati stvaralaštvo i sposobnost iskazivanja umjetničke osobnosti
- otkrivati povezanost umjetnosti i znanosti te njihov utjecaj na održivi razvoj čovjeka i društva
- razumjeti fizičku, emocionalnu, intelektualnu, estetsku, socijalnu, religioznu i duhovnu dimeziju ljudskog iskustva
- razvijati osobni stav prema umjetnostima
- primijeniti znanja iz umjetničkog područja na svakodnevni život
- naučiti vrjednovati radove drugih učenika i svoj rad.

ODGOJNO OBRAZOVNA PODRUČJA ŠKOLSKOG KURIKULUMA:

- **JEZIČNO KOMUNIKACIJSKO PODRUČJE**
- **DRUŠTVENO HUMANISTIČKO PODRUČJE**
- **MATEMATIČKO PODRUČJE**
- **PRIRODOSLOVNO PODRUČJE**
- **TEHNIČKO I INFORMATIČKO PODRUČJE**
- **TJELESNO ZDRAVSTVENO PODRUČJE**
- **UMJETNIČKO PODRUČJE**